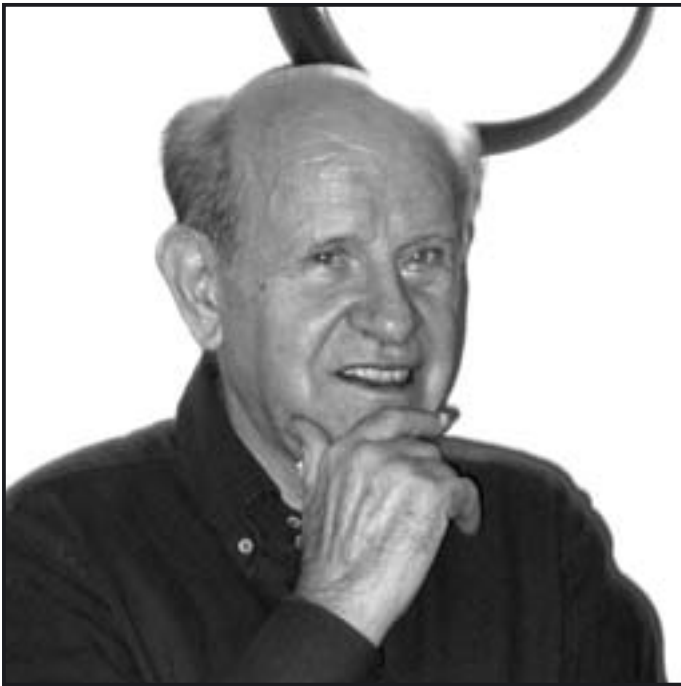

DUŠAN MOŠKON 1924 – 2006

Dušan Moškon je bil arhitekt, učitelj, človek.

Naj je bil v vlogi profesorja, kolega, prijatelja: vedno je bil najprej človek. Njegov human odnos do sveta, do ljudi in do stvari se je odražal v vsem njegovem delu, od detajla do celote.

Bil je arhitekt. Začel je v Mariboru, potem v Zagrebu in končno v Zuerichu, v Švici. Kot nadarjen strokovnjak je hitro napredoval: ni le risal, predvsem je snoval. Malo je arhitektov, ki so v tako kratkem času postavili toliko realizacij, in to predvsem na zahtevnem področju šol.

Ob povabilu profesorja Kralja, ki ga je povabil na Šolo za arhitekturo, je kolebal. Ni želel priti iz vaje, iz dela, ni želel izgubiti stika z arhitekturo. Ampak takoj po začetku na fakulteti, ko je lahko nadaljeval strokovno delo na Inštitutu za oblikovanje in je bil med študenti sprejet in cenjen, je odkril, da pedagoškega dela ni brez strokovnega in obratno. Delo z mladimi mu je jemalo mnogo časa, posvečal se jim je v celoti. Zato smo ga imeli radi.

Ko je delal na projektih, je bil predvsem zahteven, strog in je preverjal detajl za detajlom, dokler ni zagotovil kvalitete vsakega posega, ki ga je predvidel. To mu je zagotavljalo niz nagrad na natečajih, predvsem za njegovo področje šolske arhitekture. Naj je šlo za vrtec ali za zahteven srednješolski center: vsako delo je jemal resno in dosledno. Taki so njegovi rezultati.

Arhitekti vemo, da je najtežje najti dobrega investitorja, ki arhitektu omogoča opraviti zadano mu delo strokovno in skrbno do konca. Dober investitor pa ve, da je še težje najti dobrega arhitekta. Profesor Moškon je to bil. Zato so ga želeli imeti vsi.

Posebej pomembno njegovo delo je na področju podeželske arhitekture, kjer je bil nedvomno eden prvih, ki je uvažal skladne posege v naravo, ki se je zavzemal za arhitekturo, ki naravi ne bo tuja in ki bo ljudem dajala tudi zaslužek. Turizem na vasi in rešitve, ki ga omogočajo, je vzpodbujal preko Ministrstva za kmetijstvo še v časih, ko marsikdo v to ni verjel.

Dušan Moškon ni verjel v dve arhitekturi, pa četudi so nas o tem učili nekateri učitelji: ni priznaval 'visoke' in 'navadne' arhitekture. Cenil je vsak korak, še tako majhen, vsak poseg, še tako na videz nepomeben. Arhitektura je sklop majhnih detajlov,

ki delujejo le v celoti, ko funkcionirajo vsi in sestavljajo kompozicijo od zasnove, uporabe, konstrukcije, detajla, oblike.. Arhitektura ni načrt ali vsiljena rešitev: arhitektura je dobra, ko jo je bilo moč zgraditi, ko stoji, ko deluje, ko se spreminja, ko se stara - predvsem pa, ko jo uporabniki sprejmejo.

Najpomembnejše sledi je pustil v Ormožu: z velikopoteznimi, a premišljenimi potezami je razvil vas v mesto. Vedno sem trdil, da je za vsako mesto najpomembnejši župan, ki zna upravljati. Upravljati pomeni, da razdeliš delo strokovnjakom, da jim zaupaš in da jim stojiš ob strani takrat, ko je to potrebno. Za področje arhitekture in urbanizma je to arhitekt. Pameten župan mora imeti dobrega mestnega arhitekta, ki skrbi za razvoj mesta, za posege prenove, za nove gradnje, za razvoj.

Ormož takega župana ima.

In imel je arhitekta. To je bil Dušan Moškon. Predvsem Ormož ga bo pogrešal.

Dušan Moškon je bil zelo navezan na svojo mamo. Kot inteligentna gospa ga je že v rani mladosti naučila predvsem odnosa do soljudi in pa - razmišljanja. Cenil je svojega očima, ki je bil eden utemeljiteljev psihološke, psiholog, mislec in pisatelj, ki je uspel v Berlinu, pri nas pa smo ga začeli ceniti žal šele po njegovi smrti. Knjige Martina Kojca so izhajale v ducatu jezikov, jih kar ponatiskujejo, zadnje čase celo pri nas. Dušan Moškon je vanj verjel od samega začetka, brez zadržkov je pomagal pri njegovi promociji: nazadnje ob snemanju televizijske oddaje, ko je v odnosu do Martina Kojca pokazal vso svojo kulturo, ne le do njega, do vse svoje družine. To je bila družina velikih ljudi.

Kot urednik revije AR, Arhitektura raziskave sem ga pred kakim letom prosil za članek o problemih arhitekture kot jih vidi on sam. Prinesel je tekst, prizadet in občuten tekst o problemih, o katerih bi morali razmišljati mi vsi. Za slikovno gradivo pa je rekel: enkrat kasneje, spomladi. Nisem vedel, da bo to delo njegovo zadnje.

Borut Juvanec